

VNS 7/2022 vp
Suojeluasiantuntija Hanna Aho
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Ympäristövaliokunta 13.1.2023

Asia: [VNS 7/2022 vp](#) Valtioneuvoston selonteko maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta

Luonnonsuojeluliitto kiittää ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta lausua aiheista.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman laatiminen on historiallinen edistysaskel ilmastopolitiikassa. Hiilinielujen merkitys ilmaston kuumenemisen hillinnässä on olennainen ja maankäyttösektorin ilmastopolitiikkaa tulee kehittää tehokkaaseen ja velvoittavan suuntaan. Samalla on huolehdittava, että hiilinielujen vahvistaminen on taloudellisesti kannattavaa maanomistajille.

Luonnonsuojeluliitto muistuttaa, että luonto on kaiken hyvinvoinnin ja toimivan talouden perusta. [Suomalaisista yli 80 prosenttia on huolissaan ilmastokriisistä tai luontokadosta](#). [Selvä enemmistö suomalaisista](#) kannattaa tavoitetta hiilineutraalista Suomesta vuonna 2035. Hiilinielut ovat suomalaisille tärkein metsiin liittyvässä päätöksenteossa huomioon otettava seikka.

Luonnonsuojeluliitto on erittäin huolissaan, että pääministeri Sanna Marinin hallituksen ilmastolaissa asettaman **hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen on vaarassa hiilinielujen romahduksen vuoksi**. [Etlan arvion mukaan](#) Suomelle ei nykyisessä tilanteessa voida laskea päästövähennyspolkua hiilineutraaliuteen vuonna 2035, sillä Suomen hiilinielut romahtivat vuonna 2021. Myös hallituksen eduskunnalle antamasta [ilmastovuosikertomuksesta \(K 24/2022 vp\)](#) käy ilmi, että hiilineutraaliustavoite on vaarassa. Suomen tieteen pohjalta asetettu hiilineutraaliustavoite nojaa siihen perusajatuksen, että hiilinielujen tulee olla vähintään yhtä suuret kuin päästöt vuonna 2035. **Kuulu todellisten ja tarvittavien hiilinielujen välillä on noin -22 Mt.** [Tilastokeskuksen](#) päivitettyjen lukujen valossa ongelma ei koske vain yhtä vuotta, vaan hiilinielut ovat olleet laskusuunnassa vuosikymmenen ajan, mikä on seurausta metsien kasvun pienenemisestä, hakkuiden kasvusta ja ojitettujen turvemetsien päästöjen aiemmin arvioitua suuremmasta määrästä.

Luonnonvarakeskuksen [selvityksen](#) mukaan metsien hiilinielun aleneminen vaikeuttaa LULUCF-sektorin velvoitteen saavuttamista kaudella 2021–2025. Tarve hiilinieluyksiköille tai taakanjakosektorin

lisäpäästövähennyksille arvioidaan selvityksessä olevan **noin 50–80 miljoonaa CO₂- ekvivalenttitonnia** kyseisellä velvoitekaudella. Tämä on enemmän kuin Suomen vuosittaiset ilmastopäästöt. EU-velvoitteiden rikkomisella on mittavia taloudellisia vaikutuksia.

Luonnonsuojeluliiton mielestä yllämainittu osoittaa, että **maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on riittämättömän hiilineutraaliustavoitteen ja EU-velvoitteiden saavuttamiseksi ja se tulee ensitilassa päivittää ilmastolain mukaisesti. Toivomme ympäristövaliokunnan edellyttävän MISU:n päivityksen valmistelun aloittamista välittömästi, jotta hiilinieluvaje voidaan kuroa umpeen.** Mittavan hiilinieluvajeen tultua esiin, jokainen päivä valtioneuvoston toimimattomuutta [rikkoo ilmastolakia](#) ja kansalaisten luottamusta päättäjiin. Tämän vuoksi ympäristöjärjestöt ovat vieneet menettelyn korkeimman hallinto-oikeuden arvioitavaksi.

Keinoja hiilinielujen pelastamiseksi löytyy

Hiilinielujen romahdus on seurausta metsien korkeista hakkuista ja kasvun pienenemisestä. Alan tutkijat arvioivat, että [metsien kasvu hiipuu pidemmäksi aikaa](#). Hakkuiden kasvattaminen vain vaikeuttaisi tilannetta. Metsien hakkuutaso vaikuttaa kaikkein voimakkaimmin Suomen hiilinielujen kokoon. [Suomen ympäristökeskuksen kirjallisuuskatsauksen](#) mukaan **metsien hakkuiden lisäys pienentää metsiin sitoutuvaa hiilen määrää merkittävästi pitkällä, ainakin 100 vuoden aikajänteellä. PTT arvioi** metsien hakkuiden kasvavan entisestään ensi vuonna. [Tutkimuksen mukaan](#) mitä alhaisempi hakkuutaso Suomen metsissä oli, sitä enemmän metsät hillitsisivät ilmaston kuumenemistä. Suomalaisten [enemmistö kannattaa metsien hakkuiden vähentämistä](#) ilmastosyistä.

MISU on lähtökohtaisesti laadittu liian vaatimattomaksi, sillä se tavoittelee vain -3 miljoonan hiilidioksidiekvivalenttitonnin edestä hiilinielujen kasvatusa. Siinä esitetään hyviä lisäselvityksiä metsälain parantamiseksi ilmastonäkökulmasta ja maankäytönmuutosmaksun valmistelua, mutta nopeavaikutteiset toimet, jotka voidaan ottaa käyttöön vielä Marinin hallituksen aikana, jäävät käyttämättä. [Luken vaikutustenarvion](#) (2021, sivu 89) perusteella **nopeimmin hiilinieluihin vaikuttavia toimia olisivat metsäkadon hillintä, lahoppuun lisääminen, toimet turve- ja kivennäispelloilla, suojelualueiden lisääminen ja jatkuvapeitteinen kasvatus/poimintahakkuut turvemailla.**

Kuten Luontopaneeli [lausunnossaan](#) toteaa: “*esitetyt toimet ja ohjauskeinot nettonielun kasvattamiseksi ovat riittämättömät ja että hakkuiden kasvattaminen nykytasosta vaarantaa maankäyttösektorin ilmastotavoitteet ja uhkaa metsäluonnon monimuotoisuutta.*” Luontopaneeli onkin ehdottanut [keinoja metsien hakkuiden rajoittamiseksi](#).

Suomen ilmastopaneeli taas kritisoi valittuja toimia: “*Ohjelmaan valittujen toimenpiteiden toteutuminen ja niillä saavutettava nieluvaikutus metsien osalta nojaa lähinnä informaatio-ohjaukseen lisäisten taloudellisten ohjauskeinojen tai sääntelyn sijaan.*”

Myös valtiovarainministeriö painotti viime syksyn [virkamiespuheenvuorossaan](#), että hiilinielut ovat tärkeä osa ilmastopolitiikkaa, ja niistä on pidettävä huolta ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi. Ministeriön mukaan päästöjä ja nieluja hinnoittelevien ohjauskeinojen käytön edellytyksiä nielupolitiikassa tulee selvittää nyt pikaisesti. [VTT:n](#) mukaan metsäomistaja voisi saada hiilensidonnasta kolminkertaisen korvauksen puukauppaan verrattuna.

Luonnonsuojeluliiton mielestä hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi tulee laatia hiilinielujen pelastusohjelma ja päivittää maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma ilmastolain mukaisesti.

Luonnonsuojeluliiton mielestä ainakin seuraavat toimet tulee lisätä MISUun:

- Valtion viimeisten vanhojen metsien asettaminen hakkuukieltoon ja suojelu
- Metsähallituksen tuloustustavoitteen huomattava lasku
- Jatkuvasta kasvatuksesta on tehtävä pääkäytäntö valtion suometsissä, mutta myös kivennäismailla
- Metsien kiertoajan pidentäminen
- Nuorten talousmetsien kasvattaminen tiheämpinä eli harvennushakkuiden keventäminen
- Lisätoimet metsäkadon hillintään, kuten pellonraivauksen luvanvaraisuus tai metsän hävityskielto
- Metsätalouden tukien painotuksen muuttaminen siten, että selvästi yli puolet menee luonnonmonimuotoisuutta, vesistöjen hyvää tilaa ja ilmastoa tukeviin toimiin. Metsätalouden tuet on painotettava tukemaan muita kun jaksottaista menetelmää
- Lisäojitusten kieltäminen
- Uusien soiden avaamisen lopettaminen turpeen kaivuuseen
- Kosteikkoviljelyn pinta-alatavoitteen nosto 50 000 ha vuodelle 2030

Luonnonsuojeluliitto muistuttaa, että maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on myös luontopolitiikkaaja suunnitelman tulisi suojella sekä ilmastoa että luontoa. Maankäyttösektorin ilmastoimilla voidaan saavuttaa myös merkittäviä synergiahyötyjä ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi ja kivennäismaiden kasvukunnon parantamiseksi, mikä vähentää mm. lannoitteiden tarvetta. Kansainvälinen ilmastonmuutospaneeli (IPCC) ja hallitustenvälinen biodiversiteettiä ja ekosysteemipalveluita koskeva tieteen ja politiikan välinen IPBES-paneeli ovat suositelleet näiden kriisien torjumista yhdessä. Myöskään vesien hyvää tilaa ei tule vaarantaa valituilla toimilla. Tästä näkökulmasta osa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimenpiteistä on esitettyssä muodossa toteuttamiskelvottomia. **Toimet, jotka haittaavat luonnon monimuotoisuutta, on jätettävä suunnitelman ulkopuolelle ja korvattava toimilla, jotka auttavat suojelemaan sekä ilmastoa että luontoa.**

Lisätietoja

suojeluasiantuntija Hanna Aho, puh. 040 628 9495, hanna.aho@sll.fi